

Bijlage 4 - Crisisplan

Inhoudsopgave

BIJLAGE 4 - CRISISPLAN	1
ELEMENTEN VAN HET CRISISPLAN.....	2
CRISISPLAN VAN STICHTING PENSIOENFONDS STAPLES.....	2
1. <i>Wanneer is sprake van een crisis</i>	2
2. <i>Welke risico's kunnen ertoe leiden dat het fonds in een crisissituatie komt</i>	4
3. <i>Bij welke beleidsdekkingsgraad kan het fonds zonder korten niet meer herstellen</i>	4
4. <i>Welke maatregelen heeft het pensioenfonds ter beschikking in geval van een crisis</i>	5
5. <i>Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen</i>	6
6. <i>Wat is het verwachte financiële effect van de inzet van deze maatregelen</i>	6
7. <i>Hoe is bij de maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging</i>	6
8. <i>Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer</i>	7
9. <i>Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven.</i>	7
10. <i>Op welke wijze wordt het crisisplan periodiek getoetst</i>	7
11. <i>Inwerkingtreding</i>	8
BIJLAGE I – OVERZICHT MAATREGELEN.....	9
BIJLAGE II - STAPPENPLAN	10
BIJLAGE III – COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN.....	11

Inleiding

Op grond van de pensioenwetgeving dienen pensioenfondsen te beschikken over een financieel crisisplan. Dit is voor het bestuur van Stichting Pensioenfonds Staples (hierna: “**het pensioenfonds**”) aanleiding geweest voor het opstellen van een dergelijk crisisplan.

Het financieel crisisplan is een beschrijving van maatregelen die het bestuur van het pensioenfonds op korte termijn effectief zou kunnen inzetten, als de dekkingsgraad zich zeer snel beweegt richting kritische waarden, waardoor het realiseren van de doelstelling van het pensioenfonds in gevaar komt. Crisis die geen financiële grondslag hebben worden in dit plan niet benoemd.

Op grond van het besluit FTK dient het pensioenfondsbestuur een beschrijving te geven van maatregelen die ingezet kunnen worden in de situatie dat niet aan de vereisten gesteld bij of krachtens artikel 132 van de Pensioenwet zal worden voldaan en welke maatregelen ingezet kunnen worden in de situatie, bedoeld in artikel 140, eerste lid van de Pensioenwet met betrekking tot het minimaal vereist eigen vermogen.

Het bestuur zal jaarlijks beoordelen of een update van het crisisplan nodig is op basis van de dan geldende situatie en/of cijfers. Hiertoe wordt het crisisplan jaarlijks in de december vergadering geagendeerd en nader geëvalueerd.

Naast dit financieel crisisplan beschikt het pensioenfonds over een crisisprocedure. Het doel van de crisisprocedure is tweeledig:

- Het op een adequate en transparante wijze reageren op crisissituaties om de continuïteit en/of reputatie van het pensioenfonds zo goed mogelijk te beschermen;
- Inzicht verschaffen in de taken en verantwoordelijkheden van de betrokken functionarissen en gremia van het pensioenfonds.

De crisisprocedure is van toepassing op crisissituaties bij en in de directe omgeving van het pensioenfonds en/of zijn uitbestedingspartijen.

Elementen van het crisisplan

In het financieel crisisplan wordt ingegaan op de volgende elementen:

1. Wanneer is naar de mening van het pensioenfonds sprake van een crisis;
2. Welke risico's kunnen er toe leiden dat het fonds in een crisissituatie komt;
3. Bij welke beleidsdekkingsgraad kan het fonds zonder korten niet meer herstellen;
4. Welke maatregelen heeft het pensioenfonds ter beschikking in geval van een crisis;
5. Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen;
6. Wat is het verwachte financiële effect van de inzet van deze maatregelen;
7. Hoe is bij deze maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging;
8. Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer;
9. Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven;
10. Op welke wijze wordt het crisisplan periodiek getoetst.

Deze tien elementen komen terug in de tien paragrafen van dit crisisplan.

Crisisplan van Stichting Pensioenfonds Staples

Hierna wordt achtereenvolgens ingegaan op de genoemde elementen van een financieel crisisplan, om zo te komen tot een crisisplan voor het pensioenfonds. Dit crisisplan zal, na consultatie door het verantwoordingsorgaan van het pensioenfonds, worden voorgelegd aan de Nederlandsche Bank (DNB). Na instemming door DNB zal (een samenvatting van) het crisisplan ter kennisneming aan de deelnemers ter beschikking worden gesteld (via de website van het fonds).

1. Wanneer is sprake van een crisis

Het bestuur is van mening dat sprake is van een crisissituatie indien:

- er zich een gebeurtenis voordoet die de continuïteit en/of de reputatie van het pensioenfonds acuut in gevaar brengt, waarbij onmiddellijk handelen door het pensioenfonds noodzakelijk kan zijn en waarop de reguliere besluitvormingsprocessen en overlegstructuren niet zijn ingericht.”
- er geen herstel (meer) mogelijk is binnen de hiervoor wettelijk gestelde termijnen zonder aanspraken en rechten te korten.

Een crisissituatie kan daarmee worden gedefinieerd als een situatie waarbij de dekkingsgraad zich bevindt op of zeer snel beweegt richting kritische waarden waardoor het realiseren van de doelstelling van het

pensioenfondsen in gevaar komt. De doelstelling van het pensioenfonds is het waarborgen van de nominale pensioenaanspraken c.q. –uitkeringen van alle deelnemers. Het toekennen of nakomen van toeslagen maakt formeel geen deel uit van deze doelstelling.

In een crisissituatie kan de continuïteit van het pensioenfonds worden bedreigd. Hierin onderscheidt een crisissituatie zich van een herstelsituatie. Bij een herstelsituatie is het, naar de mening van het bestuur, mogelijk te herstellen binnen de gestelde wettelijke termijnen, zonder dat gebruikmaking van de kortingsmaatregel nodig is. Het crisisplan dient dan ook niet te worden verward met een herstelplan. In het herstelplan wordt door het bestuur aangegeven op welke wijze en met de inzet van welke sturingsmiddelen het herstel binnen de gestelde termijnen kan worden gerealiseerd. In dit crisisplan wordt aangegeven hoe het bestuur zal handelen in de situatie dat geen of onvoldoende herstel binnen de gestelde termijnen is te verwachten.

Overigens merkt het bestuur op dat er wel een relatie is tussen een herstelplan en een crisisplan, in die zin dat het aantal resterende jaren in een eventueel lopend herstelplan mede bepaalt wanneer sprake is van een crisissituatie. Of een fonds naar verwachting tijdig kan herstellen wordt in hoge mate bepaald door niveau en vorm van de rentecurve, alsmede van de hoogte van de verwachte toekomstige rendementen.

In het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK) worden twee situaties onderscheiden waarin pensioenaanspraken en –rechten gekort dienen te worden:

- a) Als op het moment van vaststelling of actualisering van het herstelplan sprake is van een beleidsdekkingsgraad zodanig dat het pensioenfonds naar verwachting niet binnen de looptijd van het herstelplan herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad, dient gedurende datzelfde boekjaar een korting op de pensioenaanspraken en –rechten te worden doorgevoerd (de benodigde korting mag over maximaal de looptijd van het herstelplan worden gespreid, waarbij alleen de eerste korting onvoorwaardelijk is).

In het vervolg van het crisisplan wordt gerefereerd aan de kritieke dekkingsgraad als zijnde de beleidsdekkingsgraad waarbij het pensioenfonds naar verwachting ‘nog net’ binnen de looptijd van het herstelplan herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad.

- b) Indien sprake is van een beleidsdekkingsgraad die gedurende zes opeenvolgende (jaarlijkse) meetmomenten onder het niveau van de minimaal vereiste dekkingsgraad blijft (en de actuele dekkingsgraad van het fonds is op het 6^e meetmoment eveneens lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad), dient op het zesde evaluatiemoment een korting op de pensioenaanspraken en –rechten te worden doorgevoerd (de benodigde korting mag over maximaal de looptijd van het herstelplan worden gespreid, de gespreide kortingen zijn echter wel allen onvoorwaardelijk).

In het vervolg van het crisisplan wordt gerefereerd aan het kritieke pad als zijnde het benodigde verloop van de beleidsdekkingsgraad, indien lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, waarbij het ‘nog net’ mogelijk is om binnen de gestelde termijn te herstellen zonder pensioenaanspraken en –rechten te korten.

In paragraaf 3 wordt nader ingegaan op zowel de kritieke dekkingsgraad als het kritieke pad.

In de bestuursvergadering van 15 juni 2015 heeft het bestuur een crisissituatie als volgt nader gedefinieerd:

- In een relatief korte termijn doet er zich een gebeurtenis voor die impact heeft op de gedane toezeggingen;

waardoor:

- Op korte termijn gehandeld dient te worden.

De concrete grenzen die door het bestuur als crisis zijn benoemd luiden:

- In het geval dat de actuele dekkingsgraad in een periode van minder dan 1 maand met meer dan 10%-punt afneemt;
- Als de actuele dekkingsgraad lager is dan 100%;
- Als de beleidsdekkingsgraad een dusdanig niveau heeft bereikt dat herstel zonder korting van de opgebouwde pensioenaanspraken en –rechten niet realiseerbaar is.

- Als niet meer wordt voldaan aan een van de ondergrenzen die zijn bepaald bij de invulling van de haalbaarheidstoets.

Als een van de hiervoor gedefinieerde situaties zich voordoet zal, op zeer korte termijn na constatering, een extra bestuursvergadering worden belegd.

Het bestuur is van mening dat de hierboven geschetste crisissituaties zijn beëindigd als:

- De actuele dekkingsgraad zich na een initiële afname met meer dan 10%-punt in een periode van minder dan 1 maand weer heeft herstelt tot het niveau van voor deze afname.
- De actuele dekkingsgraad hoger is dan 100%.
- De beleidsdekkingsgraad een dusdanig niveau heeft bereikt dat herstel zonder korting van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten realiseerbaar is.
- Als wordt weer wordt voldaan aan een van de ondergrenzen die zijn bepaald bij de invulling van de haalbaarheidstoets.
- Er een bestuursbesluit is genomen, waarin expliciet en onderbouwt is vastgelegd waarom het bestuur van oordeel is dat er geen sprake meer is van een crisissituatie.

2. Welke risico's kunnen ertoe leiden dat het fonds in een crisissituatie komt

Door de werkgever wordt jaarlijks de kostendeekkende premie aan het pensioenfonds betaald ter financiering van nieuwe pensioenopbouw. Vanaf 2015 is het pensioenfonds gesloten voor nieuwe toetreding. Met ingang van 1 juli 2018 is geen sprake meer van pensioenopbouw en premiebetaling (anders dan voor kosten en garantieregeling I)

Onder het nFTK mag toeslagverlening alleen plaatsvinden voorzover deze toekomstbestendig is. Hiermee wordt voorkomen dat pensioenfonds te snel een (te hoge) toeslag verlenen. Het grootste risico voor het pensioenfonds dat het in een crisissituatie belandt, betreft de situatie dat langdurig sprake is van lage of negatieve rendementen (in combinatie met een hoge benodigde rente).

3. Bij welke beleidsdekkingsgraad kan het fonds zonder korten niet meer herstellen

Het vereist eigen vermogen (VEV) van het pensioenfonds bedraagt 14,9% ultimo derde kwartaal 2019, zodat de vereiste dekkingsgraad gelijk is aan 114,9%.

De kritieke dekkingsgraad is de feitelijke dekkingsgraad waarbij het pensioenfonds naar verwachting nog net binnen de looptijd van het herstelplan herstelt tot het niveau van de vereiste dekkingsgraad. In de navolgende tabel is de kritieke dekkingsgraad per 31 december 2020 weergegeven voor een aantal scenario's, waarbij een vaste marktrente is gehanteerd en een verwacht rendement dat hoger ligt dan de vaste marktrente.

Marktrente	Verwacht rendement	Kritieke dekkingsgraad
0,00%	1,00%	102,7%
0,00%	2,00%	95,7%
1,00%	2,00%	102,4%
1,00%	3,00%	95,7%
2,00%	3,00%	102,1%
2,00%	4,00%	95,6%

Toelichting bij de tabel:

Als de marktrente gelijk is aan 2,0% en het verwacht rendement bedraagt 4,0% dan kan het fonds bij een feitelijke dekkingsgraad van 95,6% binnen 9 jaar nog net herstellen binnen de gestelde termijn zonder pensioenaanspraken en -rechten te korten.

Het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV) van het fonds bedraagt per 31 december 2018 4,0%, zodat de minimaal vereiste nominale dekkingsgraad gelijk is aan 104,0%. Het kritieke pad is de benodigde ontwikkeling van de feitelijke dekkingsgraad, indien lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, waarbij het "nog net" mogelijk is om binnen de gestelde termijn te herstellen tot de minimaal vereiste dekkingsgraad (104,0%) zonder pensioenaanspraken en rechten te korten. Het kritieke pad is in sterke mate afhankelijk van de marktrente, het verwachte rendement en het aantal evaluatiemomenten dat reeds sprake is van een

beleidsdekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad. In navolgende tabel is het kritieke pad weergegeven voor een aantal scenario's, waarbij een vaste marktrente is gehanteerd en een vast verwacht rendement dat hoger ligt dan de vaste marktrente. De vorm van de feitelijke rentetermijnstructuur op enig moment kan er toe leiden dat het werkelijke kritieke pad op dat moment afwijkt van hetgeen is opgenomen in onderstaande tabel. De tabel is onder andere gebaseerd op de (geschatte) uitkeringenstroom van de verplichtingen ultimo 2019.

		Kritieke pad, bij aantal meetmomenten dat feitelijke dekkingsgraad reeds lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad					
Markt-rente	Verwacht rendement	1e meet-moment	2e meet-moment	3e meet-moment	4e meet-moment	5e meet-moment	6e meet-moment
0,00%	1,00%	98,7%	99,6%	100,6%	101,7%	102,8%	104,0%
0,00%	2,00%	94,4%	96,1%	97,9%	99,8%	101,8%	104,0%
1,00%	2,00%	98,7%	99,7%	100,7%	101,7%	102,8%	104,0%
1,00%	3,00%	94,5%	96,2%	97,9%	99,8%	101,9%	104,0%
2,00%	3,00%	98,7%	99,6%	100,6%	101,6%	102,8%	104,0%
2,00%	4,00%	94,7%	96,3%	98,0%	99,9%	101,9%	104,0%

Toelichting bij de tabel:

De feitelijke dekkingsgraad ad 100,6% op het 3^e meetmoment bij een marktrente van 2,0% en verwacht rendement van 3,0% houdt het volgende in. Indien bij 3 meetmomenten de beleidsdekkingsgraad reeds lager is geweest dan 104,0% en de feitelijke dekkingsgraad is op dat moment lager dan 100,6%, zal naar verwachting op het 6e meetmoment het niveau van 104,0% nog niet bereikt zijn. Indien dit inderdaad (drie jaar later) het geval blijkt te zijn, dient op dat moment een (onvoorwaardelijke) korting te worden toegepast die mag worden gespreid. Deze korting zal worden gespreid op de wijze die het pensioenfonds in de ABTN heeft geformuleerd.

4. Welke maatregelen heeft het pensioenfonds ter beschikking in geval van een crisis

Het is van groot belang om te voorkomen dat het pensioenfonds in een crisissituatie terecht komt. Beheersing van financiële risico's is daarom essentieel. Daarom wordt onder andere periodiek via ALM studies getoetst of premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid nog voldoende robuust zijn vormgegeven. Hierbij wordt het beleid getoetst binnen verschillende economische scenario's.

Daarnaast wordt door middel van integraal risicomanagement binnen het fonds periodiek gekeken naar de risico's die het fonds loopt, de beheersing daarvan en het beleid daaromheen. Desalniettemin kan een crisissituatie ontstaan.

In een crisissituatie zal het bestuur bestaande sturingsmiddelen inzetten om de crisissituatie het hoofd te bieden. Daarnaast zal het bestuur andere sturingsmiddelen die de herstelkracht van het pensioenfonds bevorderen in overweging nemen.

Voor één of meerdere van navolgende sturingsmiddelen geldt dat het bestuur van het pensioenfonds niet zelfstandig kan besluiten het sturingsmiddel in te zetten. Zo is het bestuur niet zelfstandig bevoegd over te gaan tot het in rekening brengen van een herstellpremie. Het bestuur is van mening dat in beginsel alle genoemde sturingsmiddelen ingezet zouden kunnen worden; dit ondanks het feit dat voor sommige sturingsmiddelen overleg of medewerking van derden zoals de werkgever benodigd is.

Het bestuur heeft, rekening houdend met haar fondsdocumenten, de onderstaande sturingsmiddelen tot haar beschikking. Op volgorde van inzetbaarheid gaat het hierbij om:

1. Het al dan niet aanpassen van het in het beleggingsplan geformuleerde risicobudget;
2. Het al dan niet korten van pensioenrechten en –aanspraken.

Het al dan niet verlenen van toeslagen wordt niet gezien als een sturingsmiddel om een financiële crisis te bestrijden. Reden is dat het korten of opschorten van de toeslag al gekoppeld is aan de financiële positie van het fonds. In een tekort- of herstelsituatie zal dit sturingsmiddel daarom al automatisch ingezet worden. Voor het bestrijden van een crisis zijn derhalve aanvullende maatregelen nodig.

5. Hoe realistisch is de inzet van deze maatregelen

In dit onderdeel wordt nader ingegaan op de genoemde maatregelen c.q. sturingsmiddelen, die achtereenvolgens worden ingezet.

Het al dan niet aanpassen van het beleggingsbeleid

Op het moment dat de beleidsdekkingsgraad of actuele dekkingsgraad zich in de buurt van de kritieke grens begeeft, wordt het voor het fonds minder opportuun risico's te blijven lopen. Op dat moment weegt het voorkomen van verdere daling van de (beleids)dekkingsgraad zwaarder dan de kans op een stijging ervan. Bij het zich voordoen van een crisis zal het pensioenfondsbestuur onderling in overleg gaan om te bezien of het (tijdelijk) aanpassen van het strategische beleggingsbeleid (bijvoorbeeld wijziging van het risico budget afwijkend van het beleid dat in het beleggingsplan is opgenomen) benodigd is. Een en ander zal afhankelijk zijn van de dan geldende marktomstandigheden. Randvoorwaarde bij aanpassen van het beleggingsbeleid is dat het risicoprofiel op totaalniveau niet wordt vergroot, en dat sprake is van voldoende herstelkracht. Op deelniveau zou overigens wel sprake kunnen zijn van een verhoogd risico. Deze maatregel wordt gezien als een realistische maatregel.

Het al dan niet korten van pensioenrechten en –aanspraken

Als de beleidsdekkingsgraad zich gedurende langere tijd onder het kritieke pad begeeft en de overige maatregelen, om binnen de wettelijke termijn uit een dekkingstekort te komen, zijn uitgeput, moet het fonds ertoe overgaan de rechten en aanspraken te korten. In beginsel worden alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden in een dergelijk scenario procentueel gelijk gekort (uniforme korting). Afhankelijk van de financiële omstandigheden en andere ingezette maatregelen zou het bestuur van vorenstaande kunnen afwijken.

Overwegingen van evenwichtige belangenbehartiging worden hierbij altijd in acht genomen. Deze maatregel wordt gezien als een realistische maatregel, maar alleen toegepast als ultiem redmiddel. Daarom wordt op het (laatst mogelijke) moment gekort, zoals dat op basis van de juridische stukken en de dan geldende wetgeving mogelijk is.

6. Wat is het verwachte financiële effect van de inzet van deze maatregelen

In bijlage I staat een overzicht van de maatregelen, met daarbij de verwachte financiële effecten op de herstelkracht. Het pensioenfonds is van mening dat zoveel mogelijk in het werk moet worden gesteld om korten te voorkomen. Daarom zijn alle mogelijke maatregelen geïnterpreteerd en beoordeeld op effectiviteit en haalbaarheid. Zie hiervoor eveneens de tabel in bijlage I.

Een procentuele korting van de aanspraken heeft een vergelijkbare invloed op de dekkingsgraad. In verband met de verhouding tussen de voorziening en de premie is het aanpassen van de premie nauwelijks van invloed op het herstel. Het aanpassen van het beleggingsbeleid kan effectief zijn ter voorkoming van een crisissituatie, dit is echter minder effectief om te herstellen uit een crisissituatie. Het verwachte beleggingsrendement wordt namelijk in de regel hoger door meer risico te nemen en gedurende een herstelplan mag het risicoprofiel van het pensioenfonds niet worden verhoogd.

7. Hoe is bij de maatregelen rekening gehouden met evenwichtige belangenafweging

Het bestuur zal in zijn afwegingen als uitgangspunt hanteren dat de belangen van de betrokken gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden op evenwichtige wijze worden behartigd. Hierbij wordt naast de diverse deelnemersgroepen onder andere ook gekeken naar generaties en de hoogte van de pensioenen. Het korten van pensioenaanspraken en -rechten wordt door het bestuur gezien als ultiem redmiddel. Hiertoe worden eerst de overige maatregelen onderzocht, waarbij initieel de nadruk wordt gelegd om zoveel mogelijk financieringsbronnen aan te boren. Pas nadat alle overige bronnen zijn uitgeput, vindt korting van pensioenaanspraken en –rechten plaats. Het pensioenfonds kan verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten uitsluitend verminderen conform artikel 134 van de Pensioenwet. Voor de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is hetzelfde toeslagbeleid van toepassing, die een bepaalde mate van toeslag rechtvaardigt op basis van de financiële positie van het fonds. Het niet toekennen van toeslagen heeft voor beide groepen vergelijkbare financiële gevolgen. Het korten van pensioenaanspraken en -rechten vindt daarom – als hoofdregel – naar analogie hiervan plaats; alle gewezen deelnemers en pensioengerechtigden worden initieel met hetzelfde vaste percentage gekort. Het pensioenfonds heeft hierbij de mogelijkheid om van vorenstaande leidraad af te wijken, voor zover er sprake is van bijzondere omstandigheden. Het uitgangspunt bij evenwichtige belangenbehartiging is dat bepaalde belanghebbenden niet onevenredig hard geraakt worden door de maatregel(en) (solidariteit). Tevens wordt daarbij rekening gehouden met

proportionaliteit: de verhouding tussen het effect van de maatregel op de positie van het fonds (effectiviteit) enerzijds en anderzijds de gevolgen op de groep belanghebbenden. Ook wordt gekeken naar het effect van de maatregelen op de lange termijn (continuïteit/houdbaarheid). Daarnaast wordt rekening gehouden met de garantie van de toeslag zoals die van toepassing is voor de actieve deelnemers.

Aandachtspunt is dat het pensioenfonds binnen het financiële beleid de mogelijkheid heeft opgenomen om eventuele gekorte aanspraken te herstellen. Dit kan alleen als de financiële positie na herstel van gekorte aanspraken boven de evenwichtssituatie blijft. Zie hiervoor tevens hoofdstuk 10.2 van de ABTN.

Bijzondere omstandigheden

Hiervoor is reeds aangegeven dat het bestuur beschikt over een crisisprocedure ten behoeve van snelle besluitvorming in situaties waarin dit financieel crisisplan niet voorziet. Hierbij valt te denken aan een crisissituatie die impact heeft op de beleggingsportefeuille, waarbij direct ingrijpen noodzakelijk is. Dit is noodzakelijk omdat beleggingsmaatregelen soms op zeer korte termijn genomen moeten worden. Besluitvorming (mandatering) en te volgen procedure zijn uitgewerkt in de crisisprocedure.

8. Op welke wijze wordt er met belanghebbenden gecommuniceerd en wanneer

Het bestuur zal over het crisisplan, indien gebruik wordt gemaakt (of sprake is van een dreiging) van de in het plan opgenomen crisismaatregelen, communiceren met de deelnemers en pensioengerechtigden. In bijlage III is een korte samenvatting opgenomen waarin staat vermeld aan welke partijen wordt gecommuniceerd.

Een crisissituatie vraagt om snelle respons. Het is daarom van belang om een logboek (door de secretaris en de portefeuillehouders) bij te houden en een eenduidige boodschap (door de voorzitter en de secretaris) uit te dragen.

Het pensioenfonds beschikt reeds over een communicatieplan. Op de website van het pensioenfonds staan alle formele documenten van het pensioenfonds, zoals statuten, pensioenreglement en jaarverslagen. Deze formele documenten zijn voor iedere bezoeker aan de website te vinden, te raadplegen en af te drukken. Het pensioenfonds informeert de gewezen deelnemers en pensioengerechtigden regelmatig via haar website over actuele ontwikkelingen, waaronder de actuele dekkingsgraad.

Dat opgebouwde pensioenaanspraken en ingegane pensioenrechten in uiterste instantie kunnen worden gekort, is opgenomen in artikel 1.12 van het pensioenreglement. Het pensioenfonds zal de betrokkenen in deze situatie schriftelijk informeren. Het communicatieplan is als bijlage III bij het crisisplan opgenomen.

9. Hoe is het besluitvormingsproces vormgegeven.

Besluiten kunnen door het bestuur op grond van de statuten worden genomen (artikel 7). Hiertoe zijn in artikel 7, lid 3 en lid 4 de volgende passages opgenomen:

“Ter vergadering brengen de aanwezige/gemachtigde werkgeversbestuursleden evenveel stemmen uit als de gezamenlijk aanwezige/gemachtigde deelnemers- en pensioengerechtigdenbestuursleden.

De helft van de aan de deelnemers- en pensioengerechtigdenbestuursleden toekomende stemmen wordt uitgebracht door de aanwezige/gemachtigde deelnemersbestuursleden; de andere helft door de aanwezige/gemachtigde pensioengerechtigdenbestuursleden

Onverminderd het overige in deze statuten bepaalde, kunnen geldige besluiten worden genomen in een vergadering, waarin meer dan de helft van de zittende bestuursleden aanwezig of vertegenwoordigd is. Ieder bestuurslid kan een ander bestuurslid schriftelijk machtigen hem ter vergadering te vertegenwoordigen en voor hem een stem uit te brengen. “

Dit besluitvormingsproces geldt ook voor besluiten in het kader van het toepassen van een noodmaatregel. Het bestuur ziet zichzelf bij een crisissituatie als het crisisteam. De lijnen binnen het bestuur zijn kort en de bestuursleden kunnen elkaar eenvoudig en snel bereiken om met elkaar te overleggen over de crisissituatie. Alle kennis over het pensioenfonds is dan ook gebundeld binnen het bestuur. Indien nodig wordt door het bestuur advies ingewonnen bij de actuariael adviseur van het pensioenfonds. Het verantwoordingsorgaan wordt vooraf gekend bij een eventueel te nemen noodmaatregel.

10. Op welke wijze wordt het crisisplan periodiek getoetst

Het bestuur zal het crisisplan jaarlijks in de december vergadering, of vaker indien daar noodzaak toe is, agenderen en nader evalueren. Het crisisplan zal hierbij worden geactualiseerd wanneer de situatie hiertoe aanleiding geeft. Een crisisplan is geen statisch geheel, maar maakt deel uit van het continue risicomanagement van het pensioenfonds. Het crisisplan is dan ook onlosmakelijk verbonden met het risicomanagement van het pensioenfonds en de hiermee verband houdende bepalingen in de ABTN. De ABTN wordt periodiek door het pensioenfonds geëvalueerd en zo nodig aangepast. Ook worden premiebeleid, toeslagbeleid en beleggingsbeleid periodiek getoetst aan de hand van ALM studies. De jaarlijkse toetsing van het crisisplan zal bij deze toetsing worden meegenomen.

Tenslotte zal de effectiviteit van het crisisplan worden beoordeeld, nadat zich een crisis heeft voorgedaan en het crisisplan ten uitvoer is gebracht. Als gevolg van de ervaring die in een dergelijke situatie wordt opgedaan, kan het crisisplan verder worden geactualiseerd.

Tot slot is in bijlage II een stappenplan opgenomen voor het geval het crisisplan tot uitvoering komt.

11. Inwerkingtreding

Dit crisisplan is in werking getreden op 1 juli 2015 en geactualiseerd per 24 november 2020.

Bijlage I – Overzicht maatregelen

Maatregelen	Aanpassen beleggingsbeleid	Aanpassen premiebeleid/aanvullende storting	Korten van aanspraken en rechten
Realistisch	Binnen risicogrenzen.	n.v.t.	Alleen als uiterste redmiddel
Financiële effecten op herstelkracht	Beperkte herstelkracht	n.v.t.	Grote herstelkracht
Belanghebbenden	DNB, fiduciair manager, vermogens-beheerders	n.v.t.	gewezen deelnemers en pensioengerechtigden
Betrokkenen (naast bestuur)	DNB, , verantwoordings-orgaan, fiduciair manager, vermogens-beheerders	n.v.t.	DNB, AFM, verantwoordingsorgaan, pensioenadministratie
Tijdslijn	1 – 3 weken	n.v.t.	1 -3 maanden
Communicatietraject	Communicatie aan: DNB, , verantwoordings-orgaan, fiduciair manager, vermogens-beheerders	n.v.t.	(1) Persoonlijke brief aan alle betrokkenen en belanghebbenden voor en op het moment van uitoefening. (2) Updates en nieuws via website en per post (3) Brief naar DNB, en verantwoordingsorgaan

Bijlage II - Stappenplan

Stap	Actie
1.	Constatering dat het fonds zich in een door het bestuur gedefinieerde crisissituatie bevindt. Monitoring vindt plaats aan de hand van opgave van de beleidsdekkingsgraad en actuele dekkingsgraad. De actuele dekkingsgraad wordt wekelijks vastgesteld. De beleidsdekkingsgraad wordt maandelijks vastgesteld. Tevens zijn de kritieke paden uit de tabel zoals gepresenteerd op paragraaf 3 van belang. Periodiek zal een update van het kritieke pad worden gemaakt aan de hand van de recente marktsituatie.
2.	Direct na constatering van de crisissituatie zal een extra bestuursvergadering worden belegd. Deze vergadering zal binnen 2 weken na constatering van de crisissituatie plaatsvinden.
3.	Tijdens de extra bestuursvergadering wordt besloten of en in welke mate en op welke termijn maatregelen, zoals geformuleerd in het crisisplan, genomen dienen te worden.
4.	Overleg voeren met werkgever over mogelijke maatregelen (waaronder in uiterste geval korting pensioenaanspraken).
5.	Indien mogelijke aanvullende maatregelen zal besloten moeten worden om tot een korting van pensioenaanspraken en –rechten over te gaan. Hierbij zal uitvoerig worden gekeken naar de evenwichtige belangenbehartiging.
6.	Het kortingspercentage wordt zodanig vastgesteld dat na de korting de vereiste dekkingsgraad naar verwachting wordt bereikt aan het einde van de looptijd van het herstelplan (de benodigde korting mag over maximaal de looptijd van het herstelplan worden gespreid, waarbij alleen de eerste korting onvoorwaardelijk is).
7.	Rond het besluit om tot korting over te gaan, zal tevens het verantwoordingsorgaan over het besluit worden geïnformeerd. Het verantwoordingsorgaan wordt vooraf geïnformeerd en kan gebruik maken van haar adviesrecht.
8.	Als het besluit tot korting genomen is, zullen alle belanghebbenden (gewezen deelnemers, pensioengerechtigden, werkgever, DNB, AFM, pensioenuitvoerder) er zo spoedig mogelijk over worden geïnformeerd dat de pensioenaanspraken en pensioenrechten dienen te worden gekort. Hierbij zullen voor de verschillende belanghebbenden mogelijk aparte communicatiemiddelen, dan wel aparte communicatie-uitingen, van kracht zijn. Ten aanzien van de gewezen deelnemers zijn de website en een persoonlijke mailing mogelijke communicatiemiddelen.
9.	Na de informatievoorziening dient de korting ook daadwerkelijk in de administratieve systemen te worden verwerkt.

Bijlage III – Communicatie met belanghebbenden

In deze bijlage beschrijft het pensioenfonds de communicatie over het financieel crisisplan en de communicatie wanneer zich een crisis voordoet.

De in de Pensioenwet opgenomen uitgangspunten, duidelijkheid, begrijpelijkheid en tijdigheid vormen de basis voor de communicatie die voortvloeit uit dit financiële crisisplan.

In onderstaande tabel staat weergegeven hoe het pensioenfonds zal communiceren over het crisisplan en in de verschillende stadia van een crisis.

Communicatiefase	Moment van communiceren	Hoofdboodschap	Doelgroep	Kanalen/ middelen
Fase 1: Communicatie over het crisisplan	Na vaststellen crisisplan, binnen 2 weken	* Bestaan en doel van crisisplan * Inhoud op hoofdlijnen: belangrijkste maatregelen inclusief gevolgen voor belanghebbenden, te weten: • Regulier beleid • Aanpassen beleggingsbeleid • Aanpassen premiebeleid/aanvullende storting • Korten van de aanspraken * Belangenafweging	* gewezen deelnemers * pensioen-gerechtigden * werkgever * COR * toezichthouders	* brief aan toezichthouder * website
Fase 2: Aanvang crisissituatie	Binnen 1 tot 3 weken na aanvang crisis	* Verslechtering financiële situatie fonds * Mogelijke maatregelen inclusief gevolgen: • Aanpassen beleggingsbeleid • Korten van de aanspraken * Impact en afweging maatregelen * Belangenafweging	* gewezen deelnemers * pensioen-gerechtigden * werkgever * COR * toezichthouders	* brief aan toezichthouder * website
Fase 3: Bestuursbesluit(en) over maatregelen	Afhankelijk van besluit: 1-3 weken wijziging beleggingsbeleid; 1-3 maanden korten van aanspraken en rechten	* Financiële situatie * Maatregel(en) die genomen worden * Gevolgen van de maatregelen voor de deelnemer/pensioengerechtigde * Evenwichtige verdeling en belangenbehartiging * Verwachtingen	* gewezen deelnemers * pensioen-gerechtigden * werkgever * COR * toezichthouders	* brief aan toezichthouder * brief aan belanghebbenden * website
Fase 4: Ongedaan maken maatregelen	Binnen 1 – 3 week na besluit bestuur	* Verbetering financiële situatie * Maatregelen (gedeeltelijk) ongedaan gemaakt * Gevolgen van het ongedaan maken van de maatregelen voor de deelnemer * Evenwichtige verdeling en belangenbehartiging	* gewezen deelnemers * pensioen-gerechtigden * werkgever * COR .	* brief aan belanghebbenden * website